

151-inst. voor natuurbehoud
IN.A2004.71
26/05/2004

02/558 18 75

Aan BVP
Dendermondesteenweg 563
B – 9070 Destelbergen,

BPA zonevreemde sportterreinen, Oostmeersen Damvallei, Destelbergen-Heusden

Geachte,

Hierbij vindt u ons advies m.b.t het voorkomen en de vereisten voor de habitats en soorten in het deelgebied nr. 44 van het Habitatrichtlijngebied “BE 2300006 - **Schelde- en Durmeëstuarium van de Nederlandse grens tot Gent**” zoals opgenomen en afgebakend in het Besluit van de Vlaamse Regering van 24 mei 2002 (B.S. 17/08/2002).

Het betrokken Habitatrichtlijngebied werd afgebakend voor 12 habitats van de bijlage I van Habitatrichtlijn (zoals ook opgelijst in bijlage I bij het zgn. natuurdecreet voor de in Vlaanderen voorkomende habitats van deze Europese richtlijn) en 3 soorten van bijlage II van de Habitatrichtlijn (zoals ook opgelijst in bijlage II bij het zgn. natuurdecreet voor de in Vlaanderen voorkomende soorten van deze Europese richtlijn). Deze lijst vindt u in bijlage bij dit advies. Intussen werd geadviseerd op basis van nieuwe inventarisatiegegevens deze lijst aan te passen. Het betreft het toevoegen van de soort van bijlage II, 1134 - *Rhodeus sericeus amarus* - Bittervoorn.

Het betrokken deelgebied (Oostmeersen te Destelbergen-Heusden) van het Habitatrichtlijngebied is van belang voor de instandhouding (= behoud plus herstel) van volgende habitats “2330 - Open grasland met *Corynephorus*- en *Agrostis*-soorten op landduinen” ; “3150 - Van nature eutrofe meren met vegetatie van het type *Magnopotamium* of *Hydrocharition*” ; “6410 - Grasland met *Molinia* op kalkhoudende, venige, of lemige kleibodem (*Molinion caeruleae*)” ; “6430 - Voedselrijke zoomvormende ruigten van het laagland, en van de montane en alpiene zones” ; “6510 - Laaggelegen, schraal hooiland (*Alopecurus pratensis*, *Sanguisorba officinalis*)” ; “91E0 - Alluviale bossen met *Alnion glutinosa* en *Fraxinus excelsior* (*Alno-Padion*, *Alnion incanae*, *Salicion albae*)” “ en de soort “1149 - *Cobitis taenia* - Kleine modderkruiper”. Intussen kan gesteld dat het gebied ook van belang is voor “1134 - *Rhodeus sericeus amarus* - Bittervoorn”. Verder komen er ook elementen voor van de habitats “3140 - Kalkhoudende oligo-mesotrofe wateren met benthische *Chara* spp. vegetaties” ; “6230 - Soortenrijke heischrale graslanden op arme bodems van berggebieden (en van submontane gebieden in het binnenland van Europa)” ; “7140 Overgangs-en trilveen”. De habitats 91E0 en 6230 zijn tevens prioritaire habitats.

Geomorfologisch gezien bestaat het gebied uit een rivierduin waarrond zich een venige-alluviale kom bevindt. De aanleg van de Scheldedijk heeft de relatie tussen de rivier en dit gebied verstoord en de aanleg van het hoofdwegennet heeft het gebied in vier delen of eilanden versnipperd. Desalniettemin betreffen het vier unieke gebieden als hotspot van diverse soortengroepen. Deze waarden vinden ondermeer hun oorsprong in het gradiëntenrijk karakter. In het betrokken deelgebied kan dit zich uiten in een mozaïek van diverse habitats en overgangen tussen deze. Hogervermelde habitats komen actueel

vooral als relict voor in het gebied. Van de vermelde vissoorten komen nog vitale populaties voor in het gebied.

Het hoog aantal habitats waarvan relicten en/of systeemkenmerken aanwezig zijn in het gebied laten niet toe specifieke ontwikkelingsperspectieven voor ieder van deze habitats afzonderlijk te bepalen. Vandaar dat het aangewezen is ten aanzien van het complex waarin ze voorkomen uitspraken te doen. Ten aanzien van hogervermelde habitats stellen BAL *et al.* (2001) dat voor het gemiddeld aantal voortplantende fauna-doelsoorten voor het laagveengebied de vereiste oppervlakte varieert 15 ha bedraagt. Voor 75% van het potentiële aantal voortplantende fauna-doelsoorten is een oppervlakte van 750 ha. De graslandtypes van het oude rivierduin vereisen resp. ca. 0.5 à 2.5ha (voor het gemiddeld aantal voortplantende fauna-doelsoorten) en 30 à 150ha (voor 75% van het potentiële aantal voortplantende fauna-doelsoorten). In het betrokken deelgebied werd 64.8 ha afgebakend als habitatrictlijngebied. De afbakening van de vier deelgebieden in de Damvallei tezamen bedraagt 278.1 ha. Vanuit deze benadering kan gesteld worden dat de minimum vereiste oppervlakte binnen het betrokken deelgebied aanwezig is, indien men het gemiddeld aantal voortplantende fauna-doelsoorten als doelstellingen vooropstelt. Dit is niet zo indien men 75% van het potentiële aantal voortplantende fauna-doelsoorten vooropstelt.

We stellen vast dat binnen de huidige afbakening van het deelgebied de diverse milieus vertegenwoordigd waren, hetgeen eenvoudig af te leiden is uit de bodemkaart. Toch dient opgemerkt dat de opnames van de bodemkaart dateren van voor de grote infrastructuurwerken (en de daarmee gepaard gaande ontzandingen en opspuitingen) die een ernstige impact hebben gehad op het gebied. Het ontbreekt ons derhalve aan gegevens om de abiotische rijkdom van het gebied correct in te schatten.

Belangrijk voor de instandhouding van de habitats binnen dit gebied betreft het behoud en de versterking van de gradiëntrijke situaties en de bepalende processen van inundatie, verlanding en kwel. Voor de betrokken habitatsoorten kan het evenwel van belang zijn om in bepaalde zones het verlandingsproces tegen te houden, alsook het voorzien van een optimale waterkwaliteit, het behoud van enkele waterloopstroken met zandige en stenige substraten en het oplossen van alle migratieknelpunten tussen de vier deelgebieden van de Damvallei. De terreinen op en rond “Kristalbad” bevinden zich volgens de bodemkaart exclusief op de (matig) droge gronden van de voormalige donk binnen het deelgebied. Een beheer gericht op het herstel van de hogervermelde habitats gebonden aan deze drogere milieus is daarom aangewezen. Het voorgestelde ruimtebeslag binnen de grenzen van het habitatrictlijngebied wordt vanuit die optiek negatief geadviseerd.

Verder adviseren wij als instandhoudingsmaatregelen een voldoende hoge watertafel in het gebied, een goede algemene milieukwaliteit, en in het bijzonder voor dit gebied de waterkwaliteit van zowel (diep) kwelwater als oppervlaktewater (via de Loopsloot). Tot slot adviseren het voorzien van ruimtelijke ontwikkelingsperspectieven buiten de grenzen van het actueel habitatrictlijngebied die gericht zijn op areaaluitbreiding van de betrokken habitats. Dit impliceert tevens actieve ontsnipperingsmaatregelen om het verstorend en versnipperend effect van R4 plus E17 tegen te gaan.

met de meeste Hoogachting

Lode De Beck
Instituut voor Natuurbehoud
Kliniekstraat 25
B-1070 Brussel
Tel. +32 2 558 18 75 Fax. + 32 2 558 18 05
webstek : <http://www.instnat.be>

Cc naar
AMINAL, afdeling natuur, buitendienst Oost-Vlaanderen
Gebr. Van Eyckstraat 3-6
9000 Gent